

**ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE STUPNE VZDELANIA
ISCED 1, ISCED 2**

KONSOLIDOVANÉ ZNENIE

Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

Cesta k poznaniu

„KUK“

komunikácia – učenie - kooperácia

Organizácia	Základná škola Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín
Identifikačné číslo organizácie	37 808 796
Obec a PSČ	Dolný Kubín, 026 01
Ulica a číslo	Ul. Martina Hattalu 2151
Štát	Slovenská republika
Právna forma	rozpočtová organizácia
Vyučovací jazyk:	slovenský
Druh školy	štátna
Štatutárny orgán	Ing. Mária Studeničová

Dátum účinnosti od: 01. 09. 2023				
	funkcia	meno, priezvisko	dátum	podpis
Vydala:	riaditeľka školy	Ing. Mária Studeničová	30. 08. 2023	
Vypracovali:	riaditeľka školy	Ing. Mária Studeničová	25. 06. 2023	
	zástupkyňa RŠ	Mgr. Martina Krákorníková	25. 06. 2023	
Prerokované v Pedagogickej rade dňa 28. 08. 2023				
Prerokované Radou školy dňa 05. 09. 2023				
Schválené zriaďovateľom dňa 06. 09. 2023				

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ŠKOLE	4
1 CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA	5
2 STUPEŇ VZDELANIA	7
2.1 PRIMÁRNE VZDELANIE.....	7
2.2 NIŽŠIE STREDNÉ VZDELANIE.....	7
3 PROFIL ABSOLVENTA	8
3.1 PRIMÁRNE VZDELANIE.....	8
3.2 NIŽŠIE STREDNÉ VZDELANIE.....	8
4 VZDELÁVACIE OBLASTI A PRIEREZOVÉ TÉMY	10
4. 1 PRVÝ STUPEŇ ZÁKLADNEJ ŠKOLY.....	10
4. 1. 1 <i>Vzdelávacie oblasti</i>	10
4.1.1.1 Jazyk a komunikácia.....	10
4.1.1.2 Matematika a práca s informáciami.....	11
4.1.1.3 Človek a príroda.....	11
4.1.1.4 Človek a spoločnosť.....	11
4.1.1.5 Človek a hodnoty.....	12
4.1.1.6 Človek a svet práce.....	13
4.1.1.7 Umenie a kultúra.....	13
4.1.1.8 Zdravie a pohyb.....	14
4.1.2 <i>Prierezové témy</i>	14
4.1.2.1 Osobnostný a sociálny rozvoj.....	15
4.1.2.2 Výchova k manželstvu a rodičovstvu.....	15
4.1.2.3 Environmentálna výchova.....	16
4.1.2.4 Mediálna výchova.....	16
4.1.2.5 Multikultúrna výchova.....	17
4.1.2.6 Regionálna výchova a ľudová kultúra.....	17
4.1.2.8 Ochrana života a zdravia.....	18
4. 2 DRUHÝ STUPEŇ ZÁKLADNEJ ŠKOLY.....	19
4.2.1 <i>Vzdelávacie oblasti</i>	19
4.2.1.1 Jazyk a komunikácia.....	19
4.2.1.2 Matematika a práca s informáciami.....	20
4.2.1.3 Človek a príroda.....	20
4.2.1.4 Človek a spoločnosť.....	21
4.2.1.5 Človek a hodnoty.....	22
4.2.1.6 Človek a svet práce.....	22
4.2.1.7 Umenie a kultúra.....	23
4.2.1.8 Zdravie a pohyb.....	24
4.2.2 <i>Prierezové témy</i>	24
4.2.2.1 Osobnostný a sociálny rozvoj.....	24
4.2.2.2 Výchova k manželstvu a rodičovstvu.....	25
4.2.2.3 Environmentálna výchova.....	25
4.2.2.4 Mediálna výchova.....	26
4.2.2.5 Multikultúrna výchova.....	26
4.2.2.6 Ochrana života a zdravia.....	27
5 VZDELÁVACIE ŠTANDARDY	28
6 UČEBNÝ PLÁN NA ŠKOLSKÝ ROK 2023/2024	29
7 OSOBITOSTI A PODMIENKY NA VÝCHOVU A VZDELÁVANIE ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO- VZDELÁVACÍMI POTREBAMI V SÚLADE S PRINCÍPMI INKLUZÍVNEHO VZDELÁVANIA	33

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

7.1 VÝCHOVA A VZDELÁVANIE ŽIAKOV SO ZDRAVOTNÝM ZNEVÝHODNENÍM	33
7.2 VÝCHOVA A VZDELÁVANIE ŽIAKOV ZO SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÉHO PROSTREDIA	34
7.3 VÝCHOVA A VZDELÁVANIE ŽIAKOV S NADANÍM	35
8 CHARAKTERISTIKA ODBORU VZDELÁVANIA A JEHO DĹŽKA	37
8.1 PRIMÁRNE VZDELANIE	37
8.2 NIŽŠIE STREDNÉ VZDELANIE	37
9 FORMA VÝCHOVY A VZDELÁVANIA	38
10 VYUČOVACÍ JAZYK	38
11 OSOBITOSTI VÝCHOVY A VZDELÁVANIA CUDZINCŮV	38

**Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy
Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín**

Základné údaje o škole

Adresa školy: Základná škola Petra Škrabáka
Ulica Martina Hattalu 2151
026 01 Dolný Kubín

Kontaktné údaje:

Riaditeľka školy: Ing. Mária Studeničová

Tel. kontakt: 043/ 583 25 12, 0905 962 035

e-mail: studenicova@zsdk.info

Zástupkyňa riaditeľky školy: Mgr. Martina Krákorníková

Tel. kontakt: 043/583 25 13

e-mail: krakornikova@zsdk.info

Zástupkyňa riaditeľky školy: Mgr. Katarína Lepetová

Tel. kontakt: 043/583 25 22

e-mail: lepetova@zsdk.info

Sekretariát:

Tel. kontakt: 043/583 25 11

e-mail: skola@zsdk.info

Vedúca ZŠS: Patrícia Ďurianová

Tel. kontakt: 043/583 25 16

e-mail: durianova@zsdk.info

Zriadovateľ: Mesto Dolný Kubín

Hviezdoslavovo námestie 2

026 01 Dolný Kubín

Tel. kontakt: 043/581 44 24

e-mail: michalsvento@dolnykubin.sk

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

1 Ciele výchovy a vzdelávania

Ciele výchovy a vzdelávania predstavujú spoločný základ pre konkretizované predmetové ciele a špecifické ciele prierezových tém, ktoré sa majú vzdelávaním naplniť. V Štátnom vzdelávacom programe sú definované tieto všeobecné ciele vzdelávania:

- ✓ vytvárať u žiakov základy gramotností prostredníctvom rozvíjania kľúčových kompetencií;
- ✓ poskytovať každému žiakovi mnohostranné možnosti na vlastné objavovanie a skúmanie najbližšieho sociálneho, prírodného a kultúrneho prostredia;
- ✓ viesť žiakov k poznávaniu a postupnému využívaniu svojich individuálnych predpokladov a efektívnych spôsobov vlastného učenia sa;
- ✓ rozvíjať kognitívne schopnosti žiakov aktívnym riešením problémov samostatne aj v skupinách a vytvoriť tak u nich základy pre tvorivé a kritické myslenie;
- ✓ rozvíjať sociálne kompetencie a podporovať prosociálne správanie žiakov;
- ✓ viesť žiakov k zodpovednému aktívnemu prístupu k ochrane a upevňovaniu svojho zdravia;
- ✓ viesť žiakov k uplatňovaniu svojich práv, plneniu svojich povinností a rešpektovaniu práv iných ľudí.

Konkrétne vzdelávacie ciele ZŠ Petra Škrabáka Dolný Kubín sú formulované nasledovne.

1. Rozvíjaním environmentálnych zručností **poskytnúť žiakom možnosť:**

- ✓ skúmať a objavovať blízke prírodné prostredie (Orava, Slovensko),
- ✓ využiť individuálne predpoklady pri aktívnom riešení problémov,
- ✓ formulovať a prezentovať vlastné postoje, názory a navrhované riešenia,
- ✓ rozvíjať kritické myslenie hľadaním riešení environmentálnych problémov a otázok v blízkom okolí,
- ✓ participovať na školských aktivitách (Zelená škola, Školský parlament),
- ✓ spolupracovať so samosprávou a rozvíjať tak aktívny občiansky postoj.

2. Aktívnym udržiavaním miestnych a národných tradícií **rozvíjať** formou regionálnej výchovy:

- ✓ vlastné objavovanie sociálneho a kultúrneho prostredia,
- ✓ schopnosť akceptovať odlišnosti (kultúrne, národné, sociálne),
- ✓ úctu k ľudskej práci a vzťah k jej výsledkom (remeselným, architektonickým, umeleckým), základy pre tvorivosť praktickou remeselnou činnosťou.

3. Vytvoriť podnecujúce a motivujúce prostredie akceptujúce individualitu každého jednotlivca **s využitím:**

**Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy
Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín**

- ✓ praktických tvorivých činností (tvorivé remeselné dielne, folklórny súbor kolovrátok, záujmové útvary, literárne a výtvarné súťaže),
- ✓ praktických technických a technologických činností (digitálne a programovateľné pomôcky, projektové STEME vzdelávanie, záujmové útvary, predmetové olympiády, projekty),
- ✓ rovesníckeho vzdelávania a rotujúcich žiackych univerzít,
- ✓ spolupráce so zahraničnými školami (výmenné pobyty žiakov 6. ročníka Pelhřimov),
- ✓ neformálnych aktivít pre komunitu (Dni otvorených dverí, Hodina pre rodinu, Deň so svojou školou, Dni mesta).

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

2 Stupeň vzdelania

2.1 Primárne vzdelanie

Primárne vzdelanie žiak získa úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre prvý stupeň základnej školy, žiak s mentálnym postihnutím absolvovaním posledného ročníka základnej školy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

2.2 Nižšie stredné vzdelanie

Nižšie stredné vzdelanie žiak získa úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre druhý stupeň základnej školy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou, ktoré je podmienkou pre ďalšie vzdelávanie na vyššom stupni.

3 Profil absolventa

3.1 Primárne vzdelanie

Absolvent primárneho vzdelávania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti, ktoré sa budú postupne rozvíjať v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania.

Na veku primeranej úrovni disponuje nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami“

- ✓ pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa;

vyjadruje sa súvisle písomnou aj ústnou formou, v materinskom, štátnom jazyku;

- ✓ rozumie najzákladnejším slovným spojeniam v anglickom jazyku a dokáže ich používať;
- ✓ využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách;
- ✓ vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií;
- ✓ získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami;
- ✓ dokáže aplikovať osvojené prírodovedné a spoločenskovedné poznatky vo svojej činnosti, v starostlivosti o seba a druhých;
- ✓ rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností;
- ✓ váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať;
- ✓ správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám;
- ✓ má vzťah ku kultúrno-historickému dedičstvu, ľudovým tradíciám a umeniu, s ktorými sa stretáva vo svojom živote; dokáže byť tolerantný, snaží sa pochopiť druhého, pozná a toleruje jeho kultúru, tradície, spôsob života;
- ✓ uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

K rozvoju kompetencií prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, rôzne aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimovyučovacej a mimoškolskej činnosti.

3.2 Nižšie stredné vzdelanie

Profil absolventa sa odvíja od kompetencií, ktoré žiak získal v procese vzdelávania a sebavzdelávania v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania a iných rozvíjajúcich aktivít. Absolvent nižšieho stredného vzdelávania disponuje nasledujúcimi základnými kompetenciami, ktoré vychádzajú zo vzdelávacích štandardov vyučovacích predmetov a špecifických cieľov prierezových tém na tomto stupni vzdelávania:

- ✓ pozná a uplatňuje efektívne techniky učenia sa a osvojovania si poznatkov;

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

- ✓ vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou;
- ✓ využíva cudzí jazyk na úrovni používateľa základov jazyka;
- ✓ používa matematické postupy a vedomosti pri riešení praktických problémov, je schopný aplikovať osvojené matematické modely logického a priestorového myslenia;
- ✓ používa informačné a komunikačné technológie pre potreby učenia sa a pre svoj život;
- ✓ vyhľadá a využije viaceré informácie a možnosti pri plánovaní úloh a riešení problémov s uplatnením zásad kritického myslenia;
- ✓ dokáže aplikovať osvojené poznatky a metódy prírodných vied vo svojom živote;
- ✓ uplatňuje osvojené základy pre efektívnu spoluprácu a komunikáciu v skupine;
- ✓ posúdi svoje silné a slabé stránky s ohľadom na svoje ďalšie vzdelávanie a budúce profesijné záujmy;
- ✓ chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia a uprednostňuje základné princípy zdravého životného štýlu v každodennom živote;
- ✓ uvedomuje si význam kultúrneho dedičstva a umenia vo svojom živote a živote celej spoločnosti;
- ✓ prijíma rozmanitosť ako prirodzenú súčasť spoločnosti;
- ✓ pozná a uplatňuje svoje práva a rešpektuje práva iných;
- ✓ má predpoklady stať sa aktívnym občanom v národnom i globálnom kontexte. Získané kompetencie žiaka menia svoju kvalitu (rozvíjajú sa) v priebehu jeho ďalšieho vzdelávania.

4 Vzdelávacie oblasti a prierezové témy

4.1 Prvý stupeň základnej školy

4.1.1 Vzdelávacie oblasti

Tab. 1 Vzdelávacie oblasti a príslušné predmety pre ŠkVP pre 1. stupeň základnej školy

<i>Vzdelávacia oblasť</i>	<i>Vyučovacie predmety</i>
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra, Úroveň A1 – anglický jazyk Tvorivé čítanie
Matematika a práca s informáciami	Matematika Informatika
Človek a príroda	Prvouka Prírodoveda
Človek a spoločnosť	Prvouka Vlastiveda
Človek a hodnoty	Etická výchova/Náboženská výchova
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie
Umenie a kultúra	Hudobná výchova Výtvarná výchova
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova

4.1.1.1 Jazyk a komunikácia

Vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia tvoria učebné predmety vyučovacích jazykov a anglický cudzí jazyk.

Spoločným menovateľom oblasti je jazyk, ktorý sa chápe ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka, ako nástroj myslenia a komunikácie a ako prostriedok vyjadrovania emócií. Vzdelávanie preto vedie k vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku na získavanie a odovzdávanie informácií, k zvyšovaniu jazykovej kultúry ústnych i písomných jazykových prejavov žiakov a k rozvíjaniu čitateľských kompetencií zameraných na príjem textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu a hodnotenie. Špecifickou zložkou vyučovacích jazykov je literatúra, ktorej základom je postupné rozvíjanie čitateľských kompetencií od úrovne naivného čitateľa k čítaniu s porozumením. Podstatou oblasti je súhrn predmetových kompetencií, ktoré umožňujú výrazne posilniť komunikačno-zážitkový model vyučovania a naopak oslabujú tendenciu obsiahnuť školskú podobu vedných disciplín.

4.1.1.2 Matematika a práca s informáciami

Matematika na 1. stupni základnej školy rozvíja u žiakov matematické myslenie, ktoré je potrebné pri riešení rôznych problémov v každodenných situáciách, pripravuje ich na samostatné získavanie a aplikáciu poznatkov. Na veku primeranej úrovni rozvíja logické a kritické myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémových úloh (aj v spolupráci v skupine) a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov umožní všetkým žiakom na 1. stupni získať základy digitálnej gramotnosti. Cieľom je zoznámiť sa s používaním počítača a možnosťami jeho využitia v každodennom živote. Prostredníctvom aplikácií primeraných veku žiaci získajú základné zručnosti v používaní počítača. Využitím vhodných tém z ostatných predmetov sa zoznámia s možnosťami kreslenia, tréningu počítania, písania a ďalšími najtypickejšími druhmi aplikácií.

4.1.1.3 Človek a príroda

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda obsahuje problematiku vzdelávania spojenú so skúmaním prírody. V tejto oblasti žiaci dostávajú príležitosť poznávať prírodu ako systém, ktorého súčasťou sú vzájomné premeny. Na takomto poznaní je založené aj pochopenie dôležitosti prírodnej rovnováhy pre existenciu živých sústav, vrátane človeka. Prírodovedné predmety svojím činnostným a bádateľským charakterom výučby umožňujú žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam prírodných procesov, a tým si uvedomovať aj užitočnosť prírodovedných poznatkov a ich aplikáciu v praktickom živote.

Cieľom vzdelávania prostredníctvom obsahu tejto oblasti je porozumieť prírodným aspektom vplývajúcim na život človeka a vedieť vysvetliť prírodné javy vo svojom okolí, zaujímať sa o prírodu a dianie v nej, získavať informácie o prírode a jej zložkách nielen z rôznych zdrojov, ale najmä prostredníctvom vlastných pozorovaní a experimentov.

Postupné objavovanie sveta žiakmi je predmetom prírodovedy, ale aj prvouky prostredníctvom jej prírodovednej časti.

4.1.1.4 Človek a spoločnosť

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť obsahuje problematiku spojenú s postupným utváraním predstáv o priestore (bezprostredné miesto života) a čase (ročné obdobie, historické obdobie). Žiaci sa oboznamujú so spoločenským prostredím. Všímajú si svoje okolie, ľudí, kultúru, históriu, a to všetko vo vzájomných väzbách. Vytvára sa v nich záujem o krásy prírody,

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

aj ľudské diela v blízkom či vzdialenejšom okolí. V tomto veku sú žiaci prirodzene zvedaví, hľadajú príčiny fungovania spoločnosti. Postupné oboznamovanie sa so spoločenskými javmi sa realizuje spôsobom, ktorý u žiakov rozvíja aj procesúalnu stránku objavovania a skúmania. Dôležité je, aby žiak vnímal zmeny vo svojom okolí, pochopil ich a snažil sa ich vysvetliť.

Výučba je postavená na pozorovacích a výskumných aktivitách, ktorých cieľom je riešenie problémov na základe osobných skúseností žiakov a úrovne ich kognitívnych schopností. Vzdelávacie činnosti sú zamerané na podnecovanie zvedavosti a skúmanie javov v bezprostrednom okolí žiaka. Postupné objavovanie sveta žiakmi je predmetom nielen vlastivedy, ale aj prvouky (spoločenskovedná časť). Vytvorenie spoločného predmetu, spájajúceho prírodovednú a spoločenskovednú zložku, však podporuje také tematické aktivity, v ktorých sa rozvíjajú vedomosti a spôsobilosti v oboch vzdelávacích oblastiach.

Prvouka je zahrnutá do dvoch vzdelávacích oblastí, pretože sa skladá z dvoch zložiek – prírodovednej a spoločenskovednej. Spoznávanie prírodného a spoločenského prostredia má niektoré osobité črty a uskutočňuje sa špecifickými poznávacími procesmi, preto zložky ostali formálne oddelené. Špecifikácia obidvoch zložiek sa nachádza v úvode do predmetu prvouka vo vzdelávacích štandardoch.

4.1.1.5 Človek a hodnoty

Hlavnou úlohou tejto vzdelávacej oblasti je aktívne sa podieľať na formovaní osobnosti žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a univerzálne ľudské hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale účinne podporuje pochopenie a zvnútorňovanie mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade.

Obsah vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty sa v primárnom vzdelávaní realizuje v povinnej voliteľných vyučovacích predmetoch etická výchova alebo náboženská výchova. Predmet etická výchova sa zameriava na výchovu k prosociálnosti. Zvlášť dôležité na tomto stupni vzdelávania je venovať potrebný čas rozvíjaniu sebaúcty žiakov a úcty k iným, rozvoju sociálnych zručností orientovaných na interpersonálne vzťahy žiakov a na zvyšovanie ich odolnosti voči negatívnym sociálno-patologickým, či amorálnym vplyvom, ktoré stále viac zasahujú nižšie vekové kategórie žiakov.

Základným cieľom predmetu náboženská výchova/náboženstvo, je pomôcť žiakovi zodpovedne myslieť, emocionálne sa prejavovať a správať vzhľadom na osobne žité náboženstvo a vieru. Predmet napomáha rozvíjať vzťah k Bohu, reflektuje otázku významu sveta, zmyslu a hodnoty života a noriem konania človeka a dáva odpoveď na základe zjavenia

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

a viery cirkvi. Umožňuje urobiť osobné rozhodnutia vo vzťahu k iným konfesiam a náboženstvám, podporuje pochopenie a toleranciu voči rozhodnutiam druhých. Motivuje k osobnému náboženskému životu a k zodpovednému konaniu v cirkvi a v spoločnosti.

4.1.1.6 Človek a svet práce

V primárnom vzdelávaní vzdelávacia oblasť obsahuje návrhy pracovných činností a pracovných postupov, ktorými sú žiaci vedení k získaniu základných zručností z rôznych oblastí ľudskej práce.

Do vzdelávacej oblasti patrí vyučovací predmet pracovné vyučovanie, ktorý sa zameriava na vytváranie praktických pracovných návykov žiakov, čím sa dopĺňa ich základné vzdelanie. Žiaci sa tak stretávajú s dôležitou zložkou nevyhnutnou pre uplatnenie sa človeka v reálnom živote a na trhu práce. Spoznávajú a využívajú technické materiály, konštruujú, spoznávajú základy stravovania a prípravy jedál, ľudové tradície a remeslá, povolania a získavajú prvé skúsenosti zo sveta práce.

4.1.1.7 Umenie a kultúra

Vzdelávacia oblasť vytvára priestor pre pochopenie významu kultúry a umenia v živote človeka a spoločnosti. Učí žiaka vnímať a chápať hodnoty umenia, kultúry a kultúrnej tradície a vyjadrovať sa rôznymi umeleckými prostriedkami vizuálneho, dramatického, hudobného umenia, písaného a hovoreného slova. Primerane veku formuje samostatné a zodpovedné postoje žiakov k súčasnej kultúrnej ponuke, rozvíja ich kritické myslenie najmä vo vzťahu k masmédiám. Prostredníctvom tematických celkov zameraných na kultúrnu tradíciu a dedičstvo sa žiak oboznamuje s kultúrnou tradíciou svojho regiónu, národa, krajiny, čím sa u neho rozvíja povedomie kultúrnej identity, ale súčasne aj interkultúrne kompetencie.

V primárnom vzdelávaní je cieľom kontinuálne rozvíjať vrodené a prirodzené predpoklady žiakov a pozitívne stimulovať sklony k hravosti a spontánnosti. Obsah vzdelávacej oblasti je realizovaný prostredníctvom vyučovacích predmetov výtvarná a hudobná výchova. Výtvarná výchova vedie žiaka k spoznávaniu súčasného umeleckého vyjadrovania sveta, vizuálnej kultúry a kultúrnej tradície svojho regiónu, národa a krajiny. Obsah predmetu je členený do tematických celkov, ktoré kladú dôraz na rozvoj predstavivosti a fantázie, pozorovacích a vyjadrovacích schopností a zručností pri práci s nástrojmi a materiálmi. Prostredníctvom tvorivých výtvarných činností a aktivít žiak získava príležitosti na uplatnenie fantázie a predstavivosti, a tým aj priestor pre vlastnú sebarealizáciu. Hudobná výchova prostredníctvom hudobných činností rozvíja základné hudobné kompetencie žiaka a usiluje sa o vytvorenie kladného vzťahu k hudbe a hudobnému umeniu.

4.1.1.8 Zdravie a pohyb

Vzdelávacia oblasť poskytuje v primárnom vzdelávaní žiakom priestor na pohybové vyjadrenie sa a osvojenie si základných pohybových zručností, využitelných v pohybových aktivitách vo voľnom čase. Oblasť sa zameriava na základné informácie súvisiace so zdravým spôsobom života, starostlivosťou o svoje zdravie a pohybovou aktivitou. Realizuje sa vyučovacím predmetom telesná a športová výchova, ktorého najdôležitejším poslaním je vytváranie vzťahu k pravidelnej pohybovej aktivite ako k nevyhnutnému základu zdravého životného štýlu.

Telesná a športová výchova využíva široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie.

Prostredníctvom pohybu – pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje motorický vývin žiakov. Dôraz sa kladie na individuálne dispozície žiakov, ktoré by mali byť zohľadnené pri plánovaní obsahu, ako i pri hodnotení žiakov. Dôležité je motivovať žiakov k dosiahnutiu individuálnych zlepšení vo svojej pohybovej výkonnosti pri rešpektovaní vlastných individuálnych predpokladov.

4.1.2 Prierezové témy

Rýchlo sa meniacia realita súčasnej globalizovanej spoločnosti, s novými technológiami a sociálnymi zmenami ovplyvňuje postoje, hodnotový systém žiakov a ich konanie. Táto skutočnosť sa musí odraziť aj vo vzdelávaní. Vhodným prostriedkom na to sú prierezové témy, ktoré sa svojím obsahom a výchovným zameraním premietajú do vymedzených vzdelávacích oblastí, dopĺňajú ich, prepájajú ich obsah s aktuálnym dianím v spoločnosti, s každodennou žitou skúsenosťou žiaka a konkrétnej triedy. V tomto zmysle prierezové témy priaznivo ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania funkčných kompetencií žiakov. Prierezové témy sa môžu realizovať ako súčasť učebného obsahu vyučovacích predmetov alebo prostredníctvom samostatných projektov, seminárov, vyučovacích blokov, kurzov a pod. Súčasne prierezové témy môžu tvoriť samostatný vyučovací predmet z rámca voliteľných (disponibilných) hodín. Obidve formy sa môžu aj ľubovoľne kombinovať. Účinnosť pôsobenia prierezových tém sa môže zvýšiť relevantnými mimoškolskými aktivitami. V primárnom vzdelávaní majú prierezový charakter nasledujúce témy: **Osobnostný a sociálny rozvoj, Výchova k manželstvu a rodičovstvu, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Regionálna výchova a ľudová kultúra,**

**Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy
Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín
Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke a Ochrana života a
zdravia.**

4.1.2.1 Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová téma **Osobnostný a sociálny rozvoj** má nadpredmetový charakter, prelína sa celým vzdelávaním. Jej hlavným cieľom je rozvíjať osobnosť žiakov predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt. Prostredníctvom nej sa zároveň s vedomostným rozvojom žiakov cielene rozvíjajú aj ich osobné a sociálne kompetencie. Umožňuje žiakom rozmyšľať o sebe, o svojom živote, vzťahoch s ľuďmi a smerovaní v budúcnosti. Vede ich k uplatňovaniu svojich práv a tiež k rešpektovaniu názorov, potrieb a práv ostatných. Usmerňuje ich v tom, ako chrániť svoje zdravie a odolávať rizikám. Pri správnom uplatňovaní významne prispieva k pozitívnej sociálnej klíme školy a dobrým vzťahom medzi pedagógmi a žiakmi.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- ✓ porozumel sebe a iným; • optimálne usmerňoval vlastné správanie a prejavovanie emócií;
- ✓ uprednostňoval priateľské vzťahy v triede i mimo nej;
- ✓ osvojil si, využíval a ďalej rozvíjal zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce;
- ✓ nadobudol základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce;
- ✓ získal a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií;
- ✓ rešpektoval rôzne typy ľudí, ich názory a prístupy k riešeniu problémov;
- ✓ uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom živote.

4.1.2.2 Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov na 1. stupni je príprava na zodpovedné medzilidské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma **Výchova k manželstvu a rodičovstvu** je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii tém je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. Škola môže využiť aj pomoc alebo služby relevantných odborníkov.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- ✓ osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

- ✓ získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov;
- ✓ uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

4.1.2.3 Environmentálna výchova

Environmentálna výchova sa ako prierezová téma prelína všetkými predmetmi, ale najmä prvoukou, prírodovedou, vlastivedou, pracovným vyučovaním, etickou výchovou. Umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia, ktoré sú dôležité pre trvalo udržateľný život na Zemi. Vedie ich na veku primeranej úrovni ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov človeka, organizmov a životného prostredia. Dôležité je, aby žiaci získali vedomosti, ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými (primeranými a vhodnými) činnosťami – chrániť rastliny, mať kladný vzťah k domácim zvieratám a pod.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- ✓ osvojil základné pravidlá a zručnosti pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie;
- ✓ rozpoznať hlavné zmeny vo svojom okolí na základe pozorovania prírody;
- ✓ rozpoznať hlavné charakteristiky rôznych druhov životného prostredia;
- ✓ poznal a vyberal konkrétne možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu svojho životného prostredia;
- ✓ podieľal sa aktívne na zveľadňovaní životného prostredia školy a jej okolia;
- ✓ správal sa šetrne k prírodným zdrojom, uskromnil sa v spotrebe, ktorá zaťažuje životné prostredie.

4.1.2.4 Mediálna výchova

Médiá predstavujú významný faktor, ktorý vplýva na vývin osobnosti a socializáciu detí. Stali sa integrálnou súčasťou ich života, pričom si neuvedomujú dostatočne ich vplyv. Hlavným cieľom **Mediálnej výchovy** je položiť základy mediálnej gramotnosti žiakov a postupne zvyšovať úroveň schopností kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov. Mediálna výchova dáva žiakom príležitosť a priestor na základnú orientáciu v mediálnom svete, osvojenie si stratégií zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, ako aj osvojenie si kritického a bezpečného prístupu pri ich využívaní na veku primeranej úrovni. Dôležitou úlohou mediálnej výchovy na 1. stupni je vychádzať z bezprostredných skúseností žiakov s médiami a vytvoriť pre žiakov príležitosti na ich spracovanie.

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- ✓ uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti;
- ✓ pochopil a rozlíšil pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov;
- ✓ osvojil zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov;
- ✓ nadobudol základy zručností potrebných na využívanie médií.

4.1.2.5 Multikultúrna výchova

S aktuálnou realitou celosvetovej globálnej spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie. Žiaci sú každodenne vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a dostávajú sa do kontaktu s príslušníkmi rôznych kultúr. Prostredníctvom spoznávania svojej kultúry a iných kultúr, histórie, zvykov a tradícií sa naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a dokážu s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Pri realizácii **Multikultúrnej výchovy** sa odporúča využívať také didaktické postupy a metódy, ktoré neučia stierať medzikultúrne rozdiely, ale pochopiť ich a akceptovať, ako aj rešpektovať ľudské práva.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- ✓ rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti;
- ✓ spoznával rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry;
- ✓ akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu;
- ✓ uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí.

4.1.2.6 Regionálna výchova a ľudová kultúra

Prierezová téma **Regionálna výchova a ľudová kultúra** úzko súvisí s prierezovou témou **Multikultúrna výchova**, ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenska. Poznanie svojho regiónu, jeho kultúrneho a prírodného bohatstva prispieva k formovaniu kultúrnej identity a postupnému rozvíjaniu historického vedomia žiakov. Regionálna výchova a ľudová kultúra má potenciál byť súčasťou obsahu všetkých povinných predmetov, najmä prvouky, prírodovedy, vlastivedy, slovenského jazyka a literatúry, výtvarnej výchovy, hudobnej výchovy a etickej výchovy, alebo sa môže realizovať prostredníctvom voliteľného vyučovacieho predmetu. Vhodnými formami sú tiež projekty, exkurzie, tematické vychádzky v regióne a pod. Vlastná realizácia prierezovej témy si vyžaduje zmeny aj v procesualnej zložke výchovy a vzdelávania – vo vyučovacích metódach a organizačných formách.

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- ✓ rozširoval a rozvíjal svoje znalosti o historických, kultúrnych a prírodných hodnotách svojho regiónu;
- ✓ vytváral si pozitívny vzťah k svojmu bydlisku, obci, regiónu a krajine;
- ✓ rozvíjal svoju národnú a kultúrnu identitu.

4.1.2.7 Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

Zámerom **Dopravnej výchovy – výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke** je pripraviť žiakov na bezpečný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov. Výučba sa uskutočňuje najmä v rámci predmetov prvouka a vlastiveda, v objekte školy, na detskom dopravnom ihrisku alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- ✓ pochopil funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi na veku primeranej úrovni;
- ✓ osvojil si zásady, nadobudol spôsobilosti a praktické zručnosti bezpečného pohybu v cestnej premávke (chôdza, jazda na bicykli...);
- ✓ pochopil význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládol základné úlohy údržby bicykla;
- ✓ uvedomil si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky

4.1.2.8 Ochrana života a zdravia

Zámerom prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** je viesť žiakov k ochrane svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovania pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Na veku primeranej úrovni integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídateľných situáciách. Na 1. stupni sa realizuje prostredníctvom vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, prvouka, prírodoveda, vlastiveda, výtvarná výchova, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier. Didaktické hry, ktoré sa uskutočňujú v každom ročníku 1. stupňa raz ročne v trvaní 4 hodín, slúžia na praktické osvojenie si učiva.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- ✓ rozpoznať nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie;
- ✓ osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane;

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

- ✓ pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- ✓ vedel vhodne zareagovať v prípade potreby poskytnutia prvej pomoci;
- ✓ osvojil si základné činnosti súvisiace s pohybom a pobytom v prírode;
- ✓ rozvíjal svoju telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť v prírodných podmienkach.

4. 2 Druhý stupeň základnej školy

4.2.1 Vzdelávacie oblasti

Tab. 2 Vzdelávacie oblasti a príslušné predmety pre ŠkVP pre 2. stupeň základnej školy

<i>Vzdelávacia oblasť</i>	<i>Vyučovacie predmety</i>
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra, Úroveň A1 – anglický jazyk, Úroveň A2 - nemecký, ruský jazyk Mediálna komunikácia
Matematika a práca s informáciami	Matematika Informatika Informačno-komunikačné technológie
Človek a príroda	Fyzika Chémia Biológia
Človek a spoločnosť	Dejepis Geografia Občianska náuka História regiónu
Človek a hodnoty	Etická výchova/Náboženská výchova
Človek a svet práce	Technika
Umenie a kultúra	Hudobná výchova Výtvarná výchova
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova Športové hry

4.2.1.1 Jazyk a komunikácia

Vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia tvoria vyučovacie predmety zahrnuté do skupín vyučovaci jazyk a cudzie jazyky.

Spoločným menovateľom oblasti je jazyk, ktorý sa chápe ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka, ako nástroj myslenia a komunikácie a ako prostriedok

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

vyjadrovania emócií. Vzdelávanie preto vedie k vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku na získavanie a odovzdávanie informácií, k zvyšovaniu jazykovej kultúry ústnych i písomných jazykových prejavov žiakov a k rozvíjaniu čitateľských kompetencií zameraných na príjem textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu a hodnotenie. Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikačných kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť na trhu práce a v súkromnom živote, podporuje otvorenejší prístup k ľuďom, umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytuje prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvára podmienky na spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Špecifickou zložkou vyučovacích jazykov a druhého jazyka je literatúra, ktorej základom je postupné rozvíjanie čitateľských kompetencií od úrovne naivného čitateľa k čítaniu s porozumením.

Podstatou oblasti je súhrn predmetových kompetencií, ktoré umožňujú výrazne posilniť komunikačno-zážitkový model vyučovania, a naopak oslabujú tendenciu obsiahnuť školskú podobu vedných disciplín.

4.2.1.2 Matematika a práca s informáciami

Vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami, ktorú tvoria vyučovacie predmety matematika a informatika, je v rámci nižšieho stredného vzdelávania založená predovšetkým na aktívnych činnostiach (práca s objektmi, aplikácia poznatkov v reálnych situáciách). Poskytuje vedomosti a zručnosti potrebné v praktickom živote a umožňuje tak získavať matematickú gramotnosť.

Rozvíja logické a kritické myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémových úloh (aj v spolupráci v skupine) a overovať ich v praxi. Učí tvoriť hypotézy a tvrdenia podložiť argumentmi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Rozvíja schopnosť žiakov používať prostriedky IKT k vyhľadávaniu, spracúvaniu a uloženiu informácií.

4.2.1.3 Človek a príroda

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda sa prioritne zameriava na rozvíjanie prírodovednej gramotnosti, ktorá je súčasťou základného vzdelania. Hlavným cieľom vzdelávania v oblasti prírodných vied je hlbšie pochopenie prírodných procesov, k čomu sa dospeje prostredníctvom cielených žiackych činností, v ktorých dominujú bádateľské aktivity. Pre

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

všetky prírodovedné predmety je spoločným cieľom a úlohou budovanie spôsobilostí pre vedeckú prácu, a to najmä spôsobilosti pozorovania, vnímania časových a priestorových vzťahov medzi objektmi a javmi, klasifikácie, merania a predvídania.

Dôležité je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote a porozumenie ich podstate, čo si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu medzi predmetmi fyzika, chémia, biológia, geografia, ale aj matematika. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva.

4.2.1.4 Človek a spoločnosť

Vzdelávaciu oblasť Človek a spoločnosť tvoria učebné predmety dejepis, geografia s jej humánnou zložkou a občianska náuka spolu s príslušnými témami, ktoré sú prítomné aj v iných vzdelávacích oblastiach. Cieľom tejto vzdelávacej oblasti je zoznámiť žiakov s vývojom ľudskej spoločnosti, s najvýznamnejšími spoločenskými javmi a procesmi, ktoré sa premietajú do každodenného života a vnímať svet integrujúco vo vzájomnom vzťahu medzi človekom a spoločnosťou v danom geografickom priestore. Poznanie minulosti svojho národa, ako aj národov Európy a sveta, oboznámenie sa so zemepisnými charakteristikami svojej vlasti a regiónov sveta a utváranie pozitívnych občianskych postojov je predpokladom získania občianskych kompetencií, ktoré patria ku kľúčovým vo vzdelávaní. Žiaci cez poznanie najbližšieho prostredia (rodina, škola), ktorého sú súčasťou, získavajú funkčné znalosti a spôsobilosti o svojom najbližšom spoločenskom prostredí, o miestnej obci, regióne i o ostatných regiónoch Slovenska. Žiaci sú vedení k pochopeniu vlastného miesta a úlohy v spoločnosti, ako aj k tomu, aby svojimi postojmi a konaním prejavovali občiansku aktivitu, zodpovednosť k sebe, svojim blízkym a krajine, v ktorej žijú.

Vzdelávacia oblasť otvára priestor na kultivovanie individuálnych a spoločenských kompetencií. Učí vidieť veci a javy vo vzájomných súvislostiach, ponúka argumenty, inšpiruje k tvorivému riešeniu otázok a prispieva ku kritickému mysleniu žiakov. Súčasne rozvíja a upevňuje vedomie príslušnosti k európskemu civilizačnému a kultúrnemu prostrediu. Centrálnou kategóriou vzdelávacej oblasti je rozvíjanie, korigovanie a kultivovanie historického vedomia žiakov z potrieb prítomnosti, k čomu prispievajú všetky tri vyučovacie predmety, ktoré ju vytvárajú. Aj preto kľúčovú úlohu zohrávajú medzipredmetové vzťahy, ktoré treba kontinuálne metodicky aplikovať v podobe prierezových modelov vo výučbe jednotlivých predmetov.

4.2.1.5 Človek a hodnoty

Hlavnou úlohou tejto vzdelávacej oblasti je aktívne sa podieľať na formovaní osobnosti žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a univerzálne ľudské hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zároveň podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život, pre vytváranie harmonických a stabilných vzťahov v rôznych sociálnych skupinách – v rodine, na pracovisku, v spoločnosti. Obsah vzdelávacej oblasti sa realizuje v povinne voliteľných učebných predmetoch etická výchova a náboženská výchova.

Predmet etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Zvlášť dôležité je rozvíjať sebaúctu a úctu k iným, interpersonálne sociálne zručnosti a zvyšovať odolnosť žiakov voči negatívnym sociálnopatologickým či amorálnym vplyvom.

Základným cieľom predmetu náboženská výchova je pomôcť žiakovi zodpovedne myslieť, emocionálne sa prejavovať a správať vzhľadom na osobne žité náboženstvo a vieru. Predmet napomáha rozvíjať vzťah k Bohu, reflektuje otázku významu sveta, zmyslu a hodnoty života a noriem konania človeka a dáva odpoveď na základe zjavenia a viery cirkvi. Umožňuje urobiť osobné rozhodnutia vo vzťahu k iným konfesiám a náboženstvám, podporuje pochopenie a toleranciu voči rozhodnutiam druhých. Motivuje k osobnému náboženskému životu a k zodpovednému konaniu v cirkvi a v spoločnosti.

4.2.1.6 Človek a svet práce

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce zahŕňa návrhy širokého spektra pracovných činností a technológií, ktorými sú žiaci vedení k získaniu psychomotorických zručností a poznatkov z rôznych oblastí reálneho života a sveta práce.

Predmet technika je zameraný na zložitejšie pracovné činnosti a technológie, na samostatnú a tímovú prácu žiakov. Žiaci sú vedení k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach. Spoznávajú trh práce aj z hľadiska ich budúcej profesijnej orientácie. Prichádzajú do priameho kontaktu s technikou v jej rozmanitých podobách a v širších súvislostiach. Predmet poskytuje žiakom priestor a príležitosť na primeraný rozvoj ich tvorivého technického myslenia. Obsah je zameraný na budovanie vzťahu žiakov k technike, k jej bezpečnému používaniu a k bezpečnej práci s technikou. Žiaci spoznávajú reálne podmienky trhu práce, moderné stroje a zariadenia, funkciu základných bytových inštalácií.

Sú vedení ku konštruovaniu a zhotovovaniu primeraných výrobkov a k poznaniu základných technických materiálov a technológií. Podľa svojich podmienok (materiálno-technických a

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

personálno-odborných) škola môže v predmete technika vyučovať tematický celok ekonomika domácnosti, ktorý obsahuje témy: plánovanie a vedenie domácnosti, svet práce, domáce práce a údržba domácnosti, ručné práce, rodinná príprava, pestovateľské práce a chovateľstvo. Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce tak vhodne dopĺňa sústavu vzdelávacích oblastí o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v reálnom živote a v spoločnosti.

4.2.1.7 Umenie a kultúra

Obsah vzdelávacej oblasti je realizovaný prostredníctvom predmetov výtvarná výchova a hudobná výchova. Vzdelávacia oblasť vytvára priestor pre pochopenie významu kultúry a umenia v živote človeka a spoločnosti. Učí žiaka vnímať a chápať hodnoty umenia, kultúry a kultúrnej tradície a vyjadrovať sa rôznymi umeleckými prostriedkami vybraných médií vizuálneho, dramatického, hudobného umenia a písaného a hovoreného slova. Primerane veku formuje samostatné a zodpovedné postoje žiakov k súčasnej kultúrnej ponuke, rozvíja kritické myslenie najmä vo vzťahu k masmédiám. Obsah vzdelávacej oblasti tak prispieva k formovaniu vizuálnej, mediálnej, sluchovej, jazykovej a pohybovej gramotnosti a tvorivosti žiaka. Prostredníctvom tematických celkov

zameraných na kultúrnu tradíciu a dedičstvo sa žiak oboznamuje s kultúrnou tradíciou svojho regiónu, národa a krajiny, čím sa rozvíja vedomie kultúrnej identity. Formujú sa multikulturálne a komunikačné kompetencie. Prostredníctvom tvorivých výtvarných činností a aktivít sú pre žiakov vytvorené príležitosti na uplatnenie fantázie a predstavivosti, a tým aj priestor na jeho sebarealizáciu. V tvorivých, umeleckých alebo hudobných činnostiach majú žiaci možnosť vyjadrovať svoje predstavy, a to vyjadrovacími formami (jazykom) jednotlivých umení.

Výtvarná výchova vedie žiaka k spoznávaniu súčasného umeleckého vyjadrovania sveta, vizuálnej kultúry a kultúrnej tradície svojho regiónu, národa a krajiny. Obsah predmetu je členený do tematických celkov, ktoré kladú dôraz na rozvoj predstavivosti a fantázie, pozorovacích a vyjadrovacích schopností a zručností pri práci s vyjadrovacími prostriedkami vizuálnych umení.

V tvorivom procese dochádza ku kvalitatívnej zmene, detskú spontánnosť postupne nahrádza dospelý ekvivalent – duchovná otvorenosť spojená s pribúdaním vedomej operatívosti a názorovej samostatnosti.

Hudobná výchova prostredníctvom hudobných činností rozvíja základné hudobné kompetencie žiaka a usiluje sa o vytvorenie kladného vzťahu k hudbe a hudobnému umeniu.

4.2.1.8 Zdravie a pohyb

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor pre uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je pohyb. Oblasť sa zameriava na základné informácie, súvisiace so zdravým spôsobom života a pohybovou aktivitou. Realizuje sa učebným predmetom telesná a športová výchova, ktorej najdôležitejším poslaním je vytváranie vzťahu k pravidelnej pohybovej aktivite ako nevyhnutného základu zdravého životného štýlu.

Telesná a športová výchova spája vedomosti, návyky a zručnosti spojené so zdravím, zdravým životným štýlom, pohybovou a športovou aktivitou využiteľnými nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Žiaci si vytvoria predstavu o význame pohybovej a športovej aktivity pri upevňovaní aktívneho zdravia a spoznajú účinok vykonávaných cvičení na organizmus. Pri realizovaní obsahu telesnej a športovej výchovy je dôležité rešpektovať individuálne dispozície žiakov, ktoré by mali byť zohľadnené pri plánovaní cvičení, ako aj pri hodnotení žiakov. Významnou súčasťou je motivácia žiakov k dosiahnutiu individuálnych zlepšení vo svojej pohybovej výkonnosti pri akceptovaní ich vlastných predpokladov.

4.2.2 Prierezové témy

V rámci nižšieho stredného vzdelávania majú prierezový charakter tieto témy: Osobnostný a sociálny rozvoj, Výchova k manželstvu a rodičovstvu, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Ochrana života a zdravia.

4.2.2.1 Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj sa prelína celým vzdelávaním. Jej hlavným cieľom je rozvíjať osobnosť žiakov predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt. Prostredníctvom nej sa zároveň s vedomostným rozvojom žiakov cielene rozvíjajú aj ich osobné a sociálne kompetencie. Umožňuje žiakom rozmýšľať o sebe, o svojom aktuálnom živote, vzťahoch s ľuďmi a smerovaní v budúcnosti. Vedie ich k uplatňovaniu svojich práv a tiež k rešpektovaniu názorov, potrieb a práv ostatných. Usmerňuje ich v tom, ako chrániť svoje zdravie a odolávať rizikám. Pri správnom uplatňovaní významne prispieva k pozitívnej sociálnej klíme školy, dobrým vzťahom medzi žiakmi a medzi učiteľmi a žiakmi. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- ✓ porozumel sebe a iným; • optimálne usmerňoval vlastné správanie;
- ✓ nadobudol základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce;
- ✓ získal a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií;

- ✓ rešpektoval rôzne typy ľudí a ich názory a prístupy k riešeniu problémov.

4.2.2.2 Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov je príprava na zodpovedné partnerské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii témy je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. Škola môže využiť aj pomoc alebo služby relevantných odborníkov. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- ✓ osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- ✓ získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti partnerských vzťahov, manželstva a rodičovstva;
- ✓ osvojil zásady bezpečného správania a porozumel rizikám v oblasti sexuality;
- ✓ uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

4.2.2.3 Environmentálna výchova

Environmentálna výchova umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia dôležitého pre trvalo udržateľný život na Zemi. Vede žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov človeka, organizmov a životného prostredia, kde sú prepojené aspekty ekologické, ekonomické a sociálne. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- ✓ rešpektoval základné pravidlá pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie; • rozpoznal a vyhodnotil zmeny v prírode a vo svojom okolí;
- ✓ poznal možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu životného prostredia, podieľal sa na aktivitách (školy) smerujúcich k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia širšieho okolia (školy, obce...);
- ✓ získal informácie o zásahoch človeka do životného prostredia a vyhodnotil ich dôsledky v lokálnych a globálnych súvislostiach;
- ✓ rozlišoval technológie a výrobky šetrné k životnému prostrediu;
- ✓ šetrne sa správal k prírodným zdrojom; • aktívne sa podieľal na eliminácii znečistenia životného prostredia.

4.2.2.4 Mediálna výchova

Médiá predstavujú významný faktor, ktorý vplýva na vývin osobnosti a socializáciu detí a mladých ľudí. Médiá sú integrálnou súčasťou každodenného života žiakov, pričom výrazne ovplyvňujú ich správanie, utváranie hodnôt a životný štýl. Hlavným cieľom prierezovej témy Mediálna výchova je rozvoj (postupné zvyšovanie úrovne) mediálnej gramotnosti žiakov – schopnosti kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov a zmysluplne využívať médiá. Na 2. stupni základnej školy je dôležité, aby sa žiaci na veku primeranej úrovni postupne dokázali orientovať v mediálnom svete a osvojili si stratégie bezpečného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií. Dôraz sa kladie na rozvíjanie kritického myslenia; vhodnou metódou je spoločné skúmanie, analyzovanie a samostatné premýšľanie, pričom sa vychádza z konkrétnej reality žiakov v triede. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- ✓ uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti;
- ✓ nadobudol základné technické zručnosti potrebné pre používanie médií a médiá využíval zmysluplne;
- ✓ pochopil a rozlíšil pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov;
- ✓ získal kritický odstup od mediálnych produktov a ich obsahov a rozpoznal mediálne spracovanú realitu;
- ✓ osvojil si zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov.

4.2.2.5 Multikultúrna výchova

S aktuálnou realitou celosvetovej globálnej spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie. Žiaci sú každodenne vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a dostávajú sa do kontaktu s príslušníkmi rôznych kultúr. Prostredníctvom spoznávania svojej kultúry a iných kultúr, histórie, zvykov a tradícií sa žiaci naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a s ich príslušníkmi dokážu konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Pri realizácii tejto témy sa odporúča využívať také didaktické postupy a metódy, ktoré neučia stierať medzikultúrne rozdiely, ale pochopiť ich, akceptovať ich a tiež rešpektovať ľudské práva. S prierezovou témou Multikultúrna výchova úzko súvisí regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra, ktorá sa vo svojom obsahu ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenska. Poznanie tradícií je základom kultúrnej identity. Spoznávaním svojho regiónu, jeho kultúrneho a prírodného bohatstva sa prispieva u žiakov k formovaniu ich historického vedomia.

Vhodnými formami na uplatnenie týchto tém sú projekty, exkurzie, tematické vychádzky v regióne a pod. Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra sa môže realizovať ako súčasť učebných predmetov – výtvarná výchova, hudobná výchova a etická výchova, dejepis a geografia alebo prostredníctvom voliteľných predmetov, ako napr. regionálna výchova, regionálny dejepis a podobne. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- ✓ rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti;
- ✓ spoznal rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry;
- ✓ akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu;
- ✓ uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí;
- ✓ mal možnosť spoznať naše kultúrne dedičstvo a rozvíjal tak svoju kultúrnu identitu.

4.2.2.6 Ochrana života a zdravia

Prierezová téma Ochrana života a zdravia sa na druhom stupni realizuje v rámci vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, biológia, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – účelových cvičení. Účelové cvičenia sa realizujú 2 razy do roka v trvaní 5 hodín, spravidla na jeseň a jar. Zámerom tejto prierezovej témy je nasmerovať žiakov k ochrane svojho zdravia a života a tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Ochrana života a zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídaných situáciách. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- ✓ rozpoznal nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie;
- ✓ osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane;
- ✓ pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- ✓ vedel poskytnúť predlekársku prvú pomoc;
- ✓ mal možnosť cieľavedome rozvíjať svoju telesnú zdatnosť a odolnosť organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách;
- ✓ orientoval sa pri pohybe a pobyte v prírode.

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

5 Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy obsahujú súbor požiadaviek na osvojenie si vedomostí, zručností a schopností, ktoré majú žiaci získať, aby mohli pokračovať vo vzdelávaní v nadväzujúcej časti vzdelávacieho programu alebo aby im mohol byť priznaný stupeň vzdelania. Na ich základe škola má vo svojom školskom vzdelávacom programe vypracované učebné osnovy, ktoré vymedzujú výchovno-vzdelávacie ciele, obsah a rozsah vyučovania jednotlivých vyučovacích predmetov podľa učebného plánu školy a tvoria prílohu tohto ŠkVP. Škola pri tvorbe učebných osnov dodržiava zásadu vekuprimeranosti a zásadu logickej nadväznosti obsahu vzdelávania. Vzdelávacie štandardy je nevyhnutné chápať ako základné východisko k mnohostranne chápanej výučbe, preto výučbu nemožno redukovať len na ich mechanické plnenie. Predstavujú dôležitý podklad na realizáciu osobného plánovania, tvorby špecifickej stratégie a taktiky na výučbu jednotlivých predmetov, pričom je nevyhnutná kognitívna pestrosť a vytváranie panorámy myšlienkových možností žiakov. Z hľadiska vymedzeného učebného obsahu je kľúčovým prvkom uvedomovanie si pojmov, vzťahov medzi nimi. Následne je žiaduce tieto pojmy a vzťahy medzi nimi spolu s funkčnými faktami názorne zobrazovať do pamäťových myšlienkových máp, ktoré sa potom stávajú základným prostriedkom efektívnejšieho upevňovania a systematizácie nadobudnutých kompetencií žiakov. Stanovené štandardy si učitelia môžu viac špecifikovať s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti svojich žiakov. Vzdelávací štandard treba chápať v tom zmysle, že žiak nemá byť pasívnym aktérom výučby a konzumentom hotových poznatkov, ktoré si má len zapamätať a následne zreprodukovať, ale aj vytvárať ich v aktívnej činnosti.

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy
Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín
6 Učebný plán na školský rok 2023/2024

Farebná legenda:		primárne vzdelávanie					nižšie stredné vzdelávanie					
nový predmet		posilnenie predmetu					voliteľný predmet*					
Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	ročník					ročník					
		1.	2.	3.	4.	spolu	5.	6.	7.	8.	9.	spolu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	9	8	7	7	31	5	5	4	5	5	24
	prvý cudzí jazyk (anglický)	2	2	3	3	8	1	1	3	3	1	18
	tvorivé čítanie	/	/	1	1	2	/	/	/	/	/	/
	mediálna komunikácia	/	/	/	/	/	/	1	1	/	/	2
	nemecký jazyk*	/	/	/	/	/	/	/	2*	2*	2*	6
	ruský jazyk*	/	/	/	/	/	/	/	2*	2*	2*	6
Matematika a práca s informáciami	matematika	4	4	4	4	17	4	4	4	4	5	25
	informatika	/	/	1	1	2	1	1	1	1	/	4
	informačno-komunikačné technológie	/	/	/	/	/	/	/	2*	2*	2*	6
Človek a príroda	prvouka	1	2	/	/	3	/	/	/	/	/	/
	prírodoveda	/	/	1	2	3	/	/	/	/	/	/
	fyzika	/	/	/	/	/	/	2	1	2	1	6,5
	chémia	/	/	/	/	/	/	/	2	2	1	5
	biológia	/	/	/	/	/	2	1	2	1	1	7,5
Človek a spoločnosť	vlastiveda	/	/	1	2	3	/	/	/	/	/	/
	dejepis	/	/	/	/	/	1	1	1	1	2	6
	geografia	/	/	/	/	/	2	1	1	1	1	6
	občianska náuka	/	/	/	/	/	/	1	1	1	1	4

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy
Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

	história regiónu	/	/	/	/	/	1	1	/	/	/	2
Človek a hodnoty	etická výchova/náboženská výchova	1	1	1	1	4	1	1	1	1	1	5
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	/	/	1	1	2	/	/	/	/	/	/
	technika	/	/	/	/	/	1	1	1	1	1	5
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	4	1	1	1	1	/	4
	výtvarná výchova	2	2	1	1	7	1	1	1	1	1	6
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	8	2	2	2	2	2	10
	športové hry	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Základ		20	20	23	25	88	24	25	26	27	25	127
Voľné (disponibilné) hodiny		2	3	2	1	8	3	4	4	3	5	19
Spolu		22	23	25	26	96	27	29	30	30	30	146

*konkrétny voliteľný predmet (NEJ alebo RUJ alebo IKT alebo SHR) absolvuje len časť žiakov, časová dotácia sa v učebnom pláne započítava len jedenkrát pre daný ročník (2 hodiny za ročník)

Poznámky k učebnému plánu:

- Telesná výchova na 1. stupni je spoločná pre chlapcov a dievčatá.
- Telesná výchova na 2. stupni sa delí na skupiny chlapcov a dievčat s maximálnym počtom 25.
  - 5. ročník 3 skupiny
  - 6. ročník 3 skupiny
  - 7. ročník 2 skupiny
  - 8. ročník 3 skupiny
  - 9. ročník 2 skupiny
- Technika sa delí na skupiny s maximálnym počtom 17 žiakov.
  - 5. ročník 3 skupiny
  - 6. ročník 3 skupiny
  - 7. ročník 3 skupiny
  - 8. ročník 3 skupiny

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

- 9. ročník 3 skupiny

4. Anglický jazyk v 1. – 9. ročníku a informatika v 5. – 8. ročníku sa delí na skupiny s maximálnym počtom 17 žiakov.

- 1. ročník 3 skupiny

- 2. ročník 4 skupiny

- 3. ročník 3 skupiny

- 4. ročník 3 skupiny

- 5. ročník 3 skupiny

- 6. ročník 3 skupiny

- 7. ročník 3 skupiny

- 8. ročník 3 skupiny

- 9. ročník 3 skupiny

5. Na etickej/náboženskej výchove je možné spájať žiakov z rovnakého ročníka v minimálnom počte 12 žiakov. Ak je počet žiakov v skupine nižší, vznikajú skupiny miešaných ročníkov s maximálnym počtom 20 žiakov.

ENV – 1. stupeň 2 skupiny, 2. stupeň 1 skupina

ETV – 1. ročník 1 skupina, 2. ročník 1 skupina, 3. ročník 1 skupina, 4. ročník delený medzi 2. a 3. ročník, 5. a 6. ročník 1 skupina, 7. a časť 8. ročníka 1 skupina, 9. a časť 8. ročníka 1 skupina

6. Na posilnenie individuálnej práce so žiakmi vo 8. a 9. ročníku v predmetoch SJL a MAT 1 hodinu týždenne sa trieda rozdelí na dve skupiny (podľa abecedy).

7. V 3. a 4. ročníku vznikol nový predmet Tvorivé čítanie pre všetkých žiakov.

8. V 1. a 2. je zaradený predmet Anglický jazyk pre všetkých žiakov.

9. V 5. a 6. ročníku je zaradený nový predmet História regiónu pre všetkých žiakov.

10. V 6. a 7. ročníku je zaradený nový predmet Mediálna komunikácia pre všetkých žiakov.

11. V 7. – 9. ročníku sú zaradené voliteľné predmety Nemecký jazyk, Ruský jazyk, Informačno-komunikačné technológie a Športové hry, ktoré si zákonný zástupca žiaka volí v druhom polroku šiesteho ročníka. Skupina s menej ako 12 žiakmi sa nevytvára, zákonní zástupcovia dotknutých žiakov si volia z ponuky ostatných voliteľných predmetov po konzultácii s triednou učiteľkou.

RUJ – 7. ročník 1 skupina, 8. ročník 1 skupina, 9. ročník 1 skupina

NEJ – 7. ročník 1 skupina, 8. ročník 1 skupina, 9. ročník 1 skupina

IKT – 7. ročník 1 skupina, 8. ročník 2 skupiny, 9. ročník 1 skupina

12. Učebné osnovy predmetov, pri tvorbe alebo posilnení ktorých boli využité disponibilné hodiny, sú súčasťou učebných osnov školy.

**Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy
Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín**

13. Vo vyučovacom predmete Technika sú v každom ročníku zastúpené témy tematických celkov Technika a Ekonomika domácnosti.
14. V primárnom vzdelávaní sa prvý cudzí jazyk sa vyučuje Anglický jazyk.
15. Pri prestupe žiaka škola v prípade zistených odlišností zohľadní žiakovi ich kompenzáciu v priebehu 1 školského roka, jej priebeh a monitorovanie zdokumentuje triedny učiteľ v spolupráci so školskou špeciálnou pedagogičkou.
16. Žiaci so zdravotným znevýhodnením začlenení v triede v rámci školskej integrácie sa vzdelávajú podľa uvedeného učebného plánu s uplatnením špecifik podľa časti 7.1 Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením.
17. Jedna vyučovacia hodina má 45 minút.
18. Vyučovacie hodiny s čiastočnou hodinovou dotáciou (pol hodiny) sa spájajú tak, aby sa vyučovala vždy celá vyučovacia hodina (striedanie dvojtýždňových cyklov).
19. Pri realizovaní praktických a laboratórnych cvičení v predmetoch Fyzika, Chémia, Biológia sa trieda rozdelí na skupiny max. 17 žiakov a organizáciu vyučovania v danom týždni upraví zástupkyňa riaditeľky školy v danom týždni podľa aktuálnych organizačných možností.
20. Minimálna celková dotácia pri 1 hodine týždenne je 33 hodín ročne.

7 Osobitosti a podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania

Zohľadňovanie individuálnych potrieb žiaka sa realizuje s cieľom zabezpečiť rovnocenný prístup k vzdelávaniu, primeraný rozvoj jeho schopností a osobností a s cieľom dosiahnuť primeraný stupeň vzdelania a jeho primerané začlenenie do spoločnosti. Na podporu výchovy a vzdelávania žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami škola zabezpečí najmä:

- a) včasnú pedagogickú diagnostiku a v nadväznosti na jej závery v spolupráci s príslušným zariadením poradenstva a prevencie odbornú diagnostiku (špeciálnopedagogickú, liečebno-pedagogickú, sociálno-pedagogickú, logopedickú, psychologickú, medicínsku) diagnostiku, vzdelávanie podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ak je potrebné), individuálnu a skupinovú prácu, používanie špeciálnych metód a foriem vyučovania, úpravu vzdelávacích cieľov a obsahu, uplatňovanie rozličných foriem hodnotenia, aplikáciu špecifických a alternatívnych foriem komunikácie, prípadne iných jazykov a prostriedkov komunikácie, spoluprácu s rodičmi a ďalšie, v závislosti od individuálnej potreby konkrétneho žiaka;
- b) materiálne vybavenie, ktoré zahŕňa špeciálne edukačné publikácie, špeciálne vyučovacie pomôcky, kompenzačné pomôcky, prístroje, digitálne technológie, úpravu prostredia, prípadne špeciálne miestnosti a učebne;
- c) odborný prístup pedagogických a odborných zamestnancov, školského podporného tímu a zariadení poradenstva a prevencie, podporu pedagogického asistenta;
- d) akceptujúce školské prostredie a programy v triedach a školách, ktoré sú zamerané na formovanie pozitívnych postojov k ľuďom s odlišnosťou a znevýhodnením;
- e) odbornú prípravu pedagogických a odborných zamestnancov;
- f) finančné zdroje na zabezpečenie špeciálnych materiálnych, odborných a personálnych podmienok. Tieto podporné opatrenia je škola povinná zabezpečiť, okrem prípadov, ak to vzhľadom na jej podmienky preukázateľne nie je možné.

7.1 Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením

Základná škola vytvára podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania a odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a v spolupráci so školským podporným tímom. Škola zabezpečí najmä:

- ✓ odborné personálne, materiálne, priestorové a organizačné podmienky zodpovedajúce individuálnym potrebám žiaka so zdravotným znevýhodnením a tiež systematickú spoluprácu školy so zariadením poradenstva a prevencie alebo špeciálnou školou;

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

- ✓ vypracovanie individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý upravuje jednotlivé časti školského vzdelávacieho programu podľa špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka, najmä obsah, metódy, formy alebo spôsoby hodnotenia a spoluprácu so zákonným zástupcom a pedagogickými a/alebo odbornými zamestnancami;
- ✓ využívanie rôznych odporúčaných foriem špecifickej pedagogickej a odbornej podpory a intervencie, ktoré podľa individuálnych potrieb žiaka zahŕňajú aj individuálne alebo skupinové vyučovanie v predmetoch, v ktorých sa žiak vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu;
- ✓ vyučovanie za pomoci ďalšieho pedagogického zamestnanca, individuálne alebo v skupinách na vyučovaní, prednostne v triede spolu s ostatnými žiakmi alebo mimo triedy, pričom obsah, formy a postup vyučovania sa konzultuje s príslušným učiteľom;
- ✓ možnosť učiteľom flexibilne prispôbiť rozsah a štruktúru vyučovacej hodiny zohľadňujúc momentálny psychický stav, správanie a potreby žiakov, ktoré sú dôsledkom ich zdravotného znevýhodnenia;
- ✓ podmienky pre komplexný rozvoj osobnosti žiakov so zdravotným znevýhodnením. Tieto podporné opatrenia je škola povinná zabezpečiť, okrem prípadov, ak to vzhľadom na jej podmienky preukázateľne nie je možné. Žiak so zdravotným znevýhodnením sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu a učebného plánu školy. Ak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú žiakovi so zdravotným znevýhodnením, aby sa vzdelával podľa školského vzdelávacieho programu školy, žiak sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu. Individuálny vzdelávací program žiaka so zdravotným znevýhodnením vypracováva v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka školským špeciálnym pedagógom v spolupráci s pedagogickým asistentom, prípadne aj s ostatnými vyučujúcimi. Pri tvorbe individuálneho vzdelávacieho programu nie je potrebné doslovne postupovať podľa vzdelávacích programov pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, keďže rozmanitosť potrieb a charakteristík žiakov s jedným druhom zdravotného znevýhodnenia je veľmi veľká. Je potrebné prihliadať primárne na individuálne špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby konkrétneho žiaka.

7.2 Výchova a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP je vytvorenie podnetného a podporného prostredia pre efektívne vzdelávanie, aby bol zabezpečený ich rovnaký prístup ku kvalitnému

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín
vzdelaniu. Pri výchove a vzdelávaní žiakov zo SZP škola v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania a v spolupráci so školským podporným tímom zabezpečí najmä:

- ✓ prispôsobenie metód a foriem vzdelávania podľa individuálneho prístupu tak, aby boli žiaci podporení a motivovaní sa efektívne vzdelávať;
- ✓ včasné riešenie ťažkostí vo vzdelávaní, využívanie podpory pedagogického asistenta a iné dostupné možnosti podpory pedagogických zamestnancov;
- ✓ motivovanie a vytváranie podmienok pre žiakov zo SZP a ich rodičov pre pravidelnú dochádzku na vyučovanie;
- ✓ motivovanie a vytváranie podmienok pre žiakov s ohľadom na ich pokračujúce vzdelávanie, pôsobenie na trhu práce a praktický život;
- ✓ prípravu aktivít, v ktorých môžu žiaci prejavovať a uplatniť svoje záujmy, silné stránky a schopnosti;
- ✓ podmienky pre komplexný rozvoj osobnosti žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia;
- ✓ v prípade odlišného materinského jazyka žiaka škola v obsahu a metódach vyučovania individuálne zohľadní mieru jeho znalosti vyučovacieho jazyka.

Tieto podporné opatrenia je škola povinná zabezpečiť, okrem prípadov, ak to vzhľadom na jej podmienky preukázateľne nie je možné. Vzdelávanie žiakov zo SZP sa uskutočňuje v bežných triedach spolu s ostatnými žiakmi. V prípade potreby škola môže využiť individuálny vzdelávací program pre konkrétneho žiaka (vypracovaný na jeden, viacero alebo aj všetky vyučovacie predmety) v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka. Individuálny vzdelávací program vypracováva školský špeciálny pedagógom s triednym vyučujúcim a výchovným poradcom. Ak má žiak zo SZP zároveň odlišný materinský jazyk a potrebu podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka navštevovanej školy, škola to zohľadní vo vyučovaní a podľa potreby aj v individuálnom vzdelávacom programe daného žiaka.

7.3 Výchova a vzdelávanie žiakov s nadaním

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov s nadaním je umožniť im vzdelávať sa a rozvíjať v súlade s ich vývinovými charakteristikami (napr. akcelerovaný kognitívny vývin) a s prihliadnutím na možné vývinové špecifiká, súvisiace s ich nadaním (napr. asynchrónny vývin). Nadaný žiak sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu a učebného plánu školy. Ak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú nadanému žiakovi, aby sa vzdelával podľa školského vzdelávacieho programu školy, žiak sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a s

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka. Individuálny vzdelávací program nadaného žiaka školský špeciálny pedagóg. Pri tvorbe individuálneho vzdelávacieho programu nie je potrebné doslovne postupovať podľa vzdelávacieho programu pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním, keďže rozmanitosť potrieb a charakteristík žiakov s nadaním je veľmi veľká. Je potrebné prihliadať primárne na individuálne špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby konkrétneho žiaka, vrátane potrieb vyplývajúcich zo zdravotného alebo sociálneho znevýhodnenia. Vo všetkých organizačných formách vzdelávania škola zabezpečí žiakom s nadaním špecifické podmienky pre úspešné rozvíjanie ich nadania a optimalizáciu vývinu ich osobnosti, najmä:

- ✓ špecifikovať v školskom vzdelávacom programe, resp. v individuálnom vzdelávacom programe ciele vzdelávania s ohľadom na druh a stupeň rozvíjaného nadania, na potrebu všestranného osobnostného rozvoja nadaných žiakov a na prípadné špecifické vývinové charakteristiky, súvisiace s nadaním (napr. asynchrónia, dysfunkčný perfekcionizmus, senzitivita);
- ✓ zabezpečiť vzdelávanie nadaných žiakov materiálne, metodicky i personálne;
- ✓ v prípade potreby spolupracovať so psychológom, prípadne s iným odborným zamestnancom;
- ✓ v prípade umelecky nadaných žiakov spolupracovať s odborným pedagógom konkrétnej umeleckej disciplíny a športovo nadaných žiakov so športovým trénerom;
- ✓ akceptovať nadaných žiakov a rešpektovať špecifiká ich osobností a správania;
- ✓ dbať na komplexný rozvoj osobnosti nadaných žiakov;
- ✓ zamestnávať žiakov zmysluplne, zadávať im stimulujúce úlohy a uplatňovať diferencovaný prístup vo vyučovaní, vrátane postupov zameraných na rozvoj samostatnosti a tvorivosti žiakov, napr. projektové vyučovanie;
- ✓ umožniť žiakom vzdelávanie pod vedením tútora alebo vzdelávanie v konkrétnom predmete pod vedením učiteľa školy vyššieho stupňa;
- ✓ viesť žiakov k realistickému hodnoteniu vlastných schopností i výsledkov svojej práce, sebareflexii a seba prijatiu;
- ✓ viesť žiakov k vzájomnej spolupráci.

Tieto podporné opatrenia je škola povinná zabezpečiť, okrem prípadov, ak to vzhľadom na jej podmienky preukázateľne nie je možné.“

Školský vzdelávací program pre stupne vzdelania ISCED 1, ISCED 2 Základnej školy Petra Škrabáka, Ul. Martina Hattalu 2151, Dolný Kubín

8 Charakteristika odboru vzdelávania a jeho dĺžka

8.1 Primárne vzdelanie

Primárne vzdelávanie poskytuje základy všeobecného vzdelania, osvojenie si elementárnej gramotnosti a kompetencií nevyhnutných pre ďalšie vzdelávanie. Formuje a rozvíja charakter žiaka v súlade s etickými hodnotami. Primárne vzdelávanie – prvý stupeň základnej školy tvorí 1. – 4. ročník základnej školy.

8.2 Nižšie stredné vzdelanie

Nižšie stredné vzdelávanie zabezpečuje rozvoj osobného potenciálu každého žiaka, jeho spôsobilostí, zručností a vedomostí potrebných v osobnom i občianskom živote a pre ďalšie vzdelávanie. Formuje a rozvíja charakter žiakov v súlade s etickými hodnotami. Nižšie stredné vzdelávanie – druhý stupeň základnej školy tvorí 5. – 9. ročník.

9 Forma výchovy a vzdelávania

Výchova a vzdelávanie sa na prvom aj druhom stupni základnej školy organizuje dennou formou. Denná forma štúdia sa môže uskutočňovať aj ako dištančná:

- ✓ v celom rozsahu vzdelávania zabezpečeného školou pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku individuálnym vzdelávaním, preto, že ich zdravotný stav neumožňuje účasť na vzdelávaní v škole alebo preto, že boli vzatí do väzby alebo sú vo výkone trestu odňatia slobody;
- ✓ v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku podľa individuálneho učebného plánu;
- ✓ v rozsahu podľa odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie pre žiakov so špecifickými výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí sú vzdelávaní podľa individuálneho vzdelávacieho programu alebo ktorí sú žiakmi so všeobecným intelektovým nadaním;
- ✓ v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy, ministra školstva alebo inej oprávnenej osoby v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu pre všetkých žiakov;
- ✓ v rozsahu nevyhnutne potrebnom, najviac však 1 mesiac, z dôvodu havárie v budove školy alebo rekonštrukcie budovy školy.

10 Vyučovací jazyk

Výchova a vzdelávanie sa uskutočňuje v slovenskom jazyku.

11 Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov

Deťom cudzincov sa zabezpečuje na odstránenie jazykovej bariéry jazykový kurz štátneho jazyka, ktorý realizujú vyučujúce slovenského jazyka a literatúry. Počas ich adaptačného obdobia v čase osvojovania si vyučovacieho jazyka sa pri ich hodnotení a klasifikácii odporúča postupovať podľa zákona a metodického pokynu na hodnotenie žiakov základnej školy Metodický pokyn č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy v znení metodického pokynu č. 40/2021.